

listnatých nebo smíšených lesích a v zaříznutých lesních údolích, na vlhčích půdách, od nížin až do hor. V České republice se vyskytuje roztroušeně na celém území, častější je ve východních Čechách a na Moravě. Na území Pasek byl nalezen např. pod cestou „Hutnici“ - (zřejmě již katastr Sklenařic ?), v údolí Jizery v místech, kde Jizera opouští pasecký katastr, jeho výskyt můžeme sledovat od „Suché“ až dolů do Havírny, kde se v remízcích nad „Pohlovy“ vyskytuje ve velkých exemplářích, a jistě ho najedeme i na dalších místech, když se budeme bedlivě dívat.

A jak je to s výše zmiňovanou masožravostí podbítku? V dutinkách oddenkových šupin byly nalezeny zbytky těl prvoků a drobného hmyzu. Vnitřní stěny dutin jsou porostlé lepkavými žlázkami stejného typu, jako má masožravá rostlina tučnice. V roztoku odebraném z dutinek šupin byly také nalezeny trávicí enzymy. Je tedy velmi pravděpodobné, že si podbálek přilepšuje živinami z mrtvých těl drobných živočichů. Otázkou však zůstává, zda živočichy jen pasivně stráví, když do dutin zalezou a uhynou, nebo zda je aktivně „loví“ a je tedy opravdovou masožravkou.

Marie Ráčková

Příloha: Vyobrazení podbítku z Názorné květeny zemí koruny české od Františka Polívky (1900-1904).

Vánoční bohoslužby v Pasekách

Pondělí 24.12. Štědrý den 22 hod.
Úterý 25.12. Narození Páně 15 hod.

Neděle 30.12. Svátek Sv.Rodiny 15 hod.

F. X. Brixi: Missa pastoralis in D
Svatováclavský sbor, sólisté a orchestr

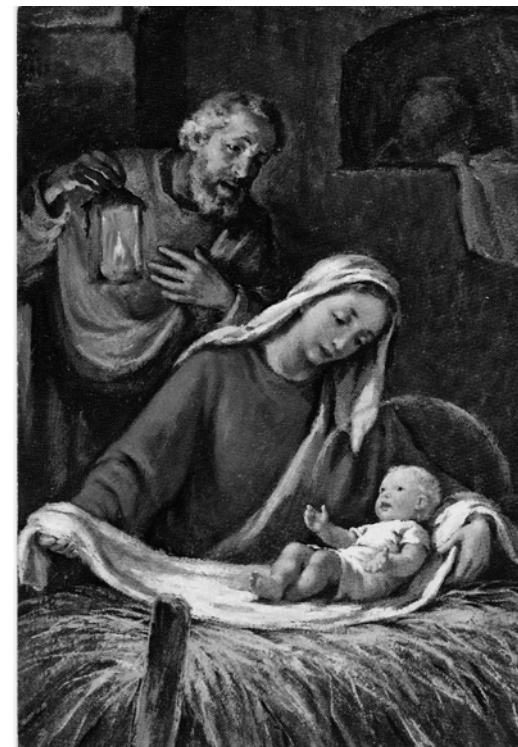
Úterý 1.1.2013 Nový rok 15 hod.

Svatováclavský sbor v Pasekách nad Jizerou

Pasecké čtení

4/2012

Radostné a požehnané Vánoce přeje Svatováclavský sbor

Pasecké reminiscence II.

Obrázek, který doprovází toto vyprávění, jsem převzal z časopisu Český svět, ročník XIII, (vyšlo 6. října 1916) a byl součástí článku o Pasekách s fotografiemi Petra Kučery. Snímek má název *Podvečer v podhorské chatě* a docela dobře se hodí k tématu, kterým se budeme zabývat, a to je „*pasecký dialekt*“. Můžeme si představit, že právě v takových chvílích se v nářečí vyprávěly příběhy, dnes již dávno upadlé v zapomnění. Článek samotný také připomíná zvláštnosti nářečí: „*A ta mluva – to pasecké „t“ se vám hned zamluví, a vy si zamilujete na první pohled drsného, rázovitého horala, tolik odlišného od typických postav nižšího kraje*“. Podotýkám, že v témže čísle časopisu P. Kučera přetiskl i svoje snímky z katastrofy na Bílé Desné (k protržení přehrady došlo 18. září 1916).

Námět pro dnešní příspěvek je z knihy pamětí Antala Staška (Antonína Zemana) - *Vzpomínky* (1925), nakladatelství Borový; (druhé vydání SNKLU Praha 1964 pod názvem *Ze vzpomínek*). Zde při vzpomínkách na svého přítele, slavistu a lituanistu Leopolda Geitlera (1847-1885) A. Stašek vypráví (ponecháno v původní jazykové podobě):

„*Shledali jsme se potom teprve o prázdninách roku 1878. Trávil jsem tenkrát léto ve svém rodišti Stanově na Krkonoších a Geitler mne na konci měsíce srpna navštívil[...]. Konali jsme výlety do vůkolí, toulali se po lesích a zašli si také jednou do Pasek, poslední vesnice na severu těch krajin, kde se ještě mluví po česku*

Rostliny pasecké přírody - podbílek šupinatý

Pasecké lesy jsou domovem zajímavého a tajemného druhu rostliny - podbílku šupinatého (*Lathraea squamaria*). Podbílek má hned několik zvláštností; je to nezelená rostlina, žijící cizopasným způsobem života, může mít až několik kilogramů těžké podzemní orgány a stále není jasné, zda se dokonce nejedná o druh masožravý. Nejdříve se však pojďme seznámit s jeho vzhledem.

Podbílek má dužnatou, bledě růžovou lodyhu, která je pokryta ve spodní části drobnými šupinami, v horní části pak bělavými až růžovými listy. Dorůstá výšky 5–20 cm. Kvete od března do května mnoha růžovými květy uspořádanými do jednostranného hroznů. Pod zemí vytváří tlustý, větvenatý oddenek posázený dužnatými bílými šupinami (viz obrázek). Tyto šupiny jsou jako by duté, protože horní část šupiny se podhrnuje pod spodní.

Oddenek tvoří většinu rostliny a skutečně může vážit až několik kilogramů, což je při pohledu na křehké a nevysoké stonky překvapující. Nadzemní část podbílku je možné nalézt v jarních měsících a po odkvětu rychle odumírá, zatímco podzemní orgány jsou vytrvalé, avšak našim zrakům skryté. Pro tuto svou vlastnost dostal podbílek šupinatý své odborné rodové jméno *lathraea*, které pochází z řečtiny a znamená právě skrytý nebo tajný.

Mohutný oddenek má pro podbílek obzvláštní význam právě pro jeho, v rostlinné říši netypický, parazitický způsob života. Živiny získává z kořenů listnatých případně i jehličnatých stromů. Mladá rostlina po vyklíčení rychle rozvíjí kořenový systém do všech stran, aby narazila na kořeny hostitelské rostliny. Podbílek pak vytváří přísavné bradavky a těsně se ke kořenům stromů přivine. Z přísavných bradavek později vyrostou savé buňky, které pronikají přímo do kořenů hostitele a z nich přijímají potřebné živiny. Podbílek tedy ke svému životu nepotřebuje fotosyntézu, proto jeho listy ani stonky neobsahují zelené barvivo. S podobným jevem jsme se setkali už u jedné z orchidejí, a to u hlístníku hnízdáku.

Podbílek šupinatý patří do čeledi zárazovitých (*Orobanchaceae*), kterou tvoří sami parazitičtí nebo alespoň poloparazitičtí zástupci. V novějších publikacích ho můžeme nalézt pod čeledí krtičníkovitých (*Scrophulariaceae*). Roste ve vlhkých

Otto Albert Tichý: Tři králové

Svatováclavský sbor připravuje své vánoční zpívání na svátek Svaté rodiny (30. prosinec). V minulých dvou letech zpíval Rybovu Českou mši vánoční, letos zvolil změnu a vrací se po šesti letech k českému klasikovi Františku Xaveru Briximu, k jeho Vánoční mši. Zpěváci Svatováclavského sboru se shodují v tom, že přestože Rybově České mši patří u nás místo první, velká řada Rybových současníků i skladatelů mladších a současných (Kopřiva, Koželuh, Linek, Hanuš) si nezaslouží, aby jejich pastorální mše nebyly v čas Vánoc uváděny. Osvěžením klasické latinské Briximovy pastorální mše bude česká píseň o třech slokách Tři Králové O. A. Tichého.

Zatímco Brixim patřil v 18. století k nejčastěji hraným autorům i na venkovských kůrech a hraje se často i dnes, o dvě století mladší autor 20. století O. A. Tichý je málo hraný, málo známý. Podobně jako Brixim psal duchovní hudbu, zvláště pro venkovské chrámové sbory však značně náročnou. Stejně jako Brixim (1732-1771) i Tichý (1890-1973) zastával významnou funkci v pražském hudebním životě, byl mnoho let kapelníkem ve Svatovítské katedrále.

Pocházel z Moravy, nějaký čas studoval kompozici v Praze u Vítězslava Nováka, odešel do Paříže, kde studoval skladbu, gregoriánský chorál a varhany. Zde se také oženil s dcerou významného francouzského

spisovatele a esejisty Léona Bloye. Hrál v několika pařížských kostelech, byl deset let ředitelem kůru Notre Dame v Lausanne. Po návratu do Prahy (1936) se stal kapelníkem v katedrále sv. Víta. Po válce byl jmenován profesorem varhanní hry, sborového zpěvu, dirigování a improvizace na Pražské konzervatoři. Zemřel v katedrále sv. Víta po mši svaté.

Svatováclavský sbor se nezalekl náročnosti Tichého vokálních skladeb a v roce 2006 nastudoval Missu in honorem Sancti Alberti Magni a provedl ji i v roce následujícím. Posléze přibyla jeho další skladba, Ave Maria. Letos o Vánocích se setkáme s Ottou Tichým potřetí, s vtipně harmonizovanou vánoční písní Tři králové.

Jazyk dědiny té a sousedící s ní osady Havírny vynikal zvláštní rázovitostí a přesností. Nadhodil jsem Geitlerovi, že tam lidé mluví jiným přízvukem než jinde Tak se mně alespoň zdálo. Šel se společně se mnou a s Kraušnerem (vysockým lékárníkem) o tom přesvědčit. Putovali jsme od chaloupky k chaloupce, zapřádali rozhovory se starými lidmi, zvláště s rázovitými našimi horskými babkami, a prometli obě pohraniční české, po divokém úbočí malebně rozložené vesnice našich Krkonoš. Bylo krásné letní odpoledne, plné tu slunečního jasu, onde lahodného stínu a Geitlera pochůzka ta těšila. Těšil ho i náš svérázný lid, jehož názorům se dovedl okamžitě přizpůsobit. Ale s jazykozpytnou vymožeností nebyl spokojen. Privil, že svým uchem postřehl sice v některých slovech přízvuk od našeho nynějšího odchylný, ale jev ten že je otřelý, vybledlý a že se s ním nedá nyní vědecky pracovat. Vyslovil však přesvědčení, že tam lidé jistě donedávna mluvili jiným přízvukem, než nyní nám obvyklým, že sledy toho jsou patrné a že ještě před padesáti až osmdesáti lety byl by jazykozpytec našel toho neklamné doklady.

Naše pochůzka od domu k domu působila obecný rozruch. Lidé vystrkovali z oken hlavy a zvědavě se na nás dívali. My ovšem nesměli říci, proč jsme přišli, ježto by se byli styděli před námi mluvit. Musili jsme proto hledat různé výtahy a záminky, abychom mohli vniknout do nízkých obydlí přilepených ke stráni chaloupek. Byla tenkrát právě doba voleb; nepamatuju zdali do sněmu nebo do říšské rady. Najednou se rozneslo od hořence do dolence (tak nazývají horáci hoření a dolení konec svých dědin), že jsme přišli k volbám agitovat. Jakémusi dědoušovi napadlo, že Geitler je vlastně hrabě Harrach, jenž bydlíval letní dobou v nedalekém Novém Světě a býval v oněch končinách poslancem. Nechce prý se dát poznat a chodí inkognito.

Bůhsámvi proč ten nápad; vždyť mezi oběma muži nebylo té nejmenší podobnosti. Ale takové nápady bývají nakažlivé a tak, kamkoli jsme zavítali, pokládali Geitlera za hraběte; ba i v hostinci, kde končilo naše veselé putování. Působilo mu to zvláštní potěšení; býval někdy marnivý“.

Dialektem našeho kraje se zabýval i bozkovský rodák P. Josef Alois Kouble (1825 – 1886); farář v Příchovcích, Semilech a nakonec v Bozkově, který také zastával úřad biskupského vikáře. P. Kouble působil rovněž jako spisovatel. V roce 1864 uveřejnil v Časopise Musea království českého studii s názvem *Podřečí severních Čech*. Odtud pro ukázkou vyjímám pohádku *Topil se v medě*, jak ji do nářečí převedl P. Kouble:

„Bel jeden člověk v Polsky zemi ten se pomlknul v tebnym lese a zašáhla něj noc. Vono tam, i dyž belo slunčito, nebelo jisto skrze dravou zvěř; co pak teprv v tebny noci! Člověk se rozhlížel a tu uzdrěl strom, kerej neměl vršku, i vyškřábal se na něj a povdal sám k sé, že tam přeleží. Strom ten bel kotlauej. Abe se tam udržal,

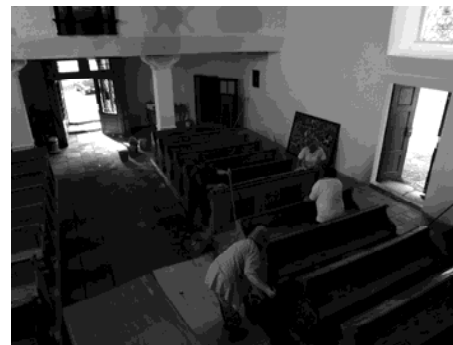
strčil nohy do díry a na kraji sedal. Sedal tak, až se usnábil a tu se sem a tam kondejšil, až se vocejtil v díře. Tu se mu už neschucalo spát, ale schucalo se mu vylízt nahoru, ale čím více se moždil, tím více v náky braňkvaře týnul. To byl med. Pocejtil smrtelnou ouzkos, protože každým okamžením hlybčeji padal. Tu najednou slyšal drápání po tom dřevě. Za chvílku cosi vod šůrou za ním do díry se šmátralo. Zrouna měsíček vyšel a tu člověk zmerčil, že to bel nedvěd, kerej bel chamtivý na med. Nedvěd se počal zadnicej do tý díry spouštět. Už došahoval vocasem svem až na člověka. Člověk se ho penvě za ten ocas chyt a nedvěd polekanej, co síly měl, na vrch se drápal, až člověka sťasně zhůru vytáh! Nedvěd zrouna sleťal se stromu na zem, vohlíd se eště jednou na ten strom a cackoval pryč. Ale člověk už s bolestí vočkával předední a už ani nezdřím.“

Téměř šedesát let po zveřejnění práce P. Koubleho vyšlo v Praze roku 1922 dílo Gerharta Hauptmanna (1862 – 1946) – Tkalci, které „*krkonošským nářečím podle 3. vydání s povolením autorovým přeložili Jakub Rydvan a L. Janoušek*“. G. Hauptmann (roku 1912 oceněný Nobelovou cenou za literaturu) tuto divadelní hru původně napsal roku 1892 ve slezském německém nářečí severní strany Krkonoš jako *De Waber* – později převedena do spisovné němčiny jako *Die Weber*. Hra byla poprvé uvedena v Berlíně roku 1894.

V následujícím uvádím ukázkou, jak si „*krkonošské nářečí*“ představovali autoři výše připomenutého překladu z roku 1922 (druhé dějství - Moric Jäger, vojenský vysloužilce, dříve tkalcovský tovaryš): „*Co by na mě přišlo. Vo to by mně nebylo. S téma starejme fabrikantskejma prašivínami, s téma bych tuze moc rád jennou zatočil. Neďál bych si t toho pražádný sjedomí. Sem dobrej chlap, ale hdyž dostanu dopal – a to přide ve zlosti, chytnu Trajsikra do jenný ruky, Ditricha do druhý a praštím s nima hlavami vo hlavu, až se nim ve vočích zaiskří. - Hdybysme tak ... a my bysme to dokázali, jen táhnout' všichni za jeden provaz, tak bysme mohli fabrikantům pořádně zatopit'. Ch tomu není potřá ani verchnostě aniulády. Pak bysme mohli jednoduše říc: chceme to a to a takle, a takle ne, a potom bysme si tu mohli ináč foukat'. Až by vídali, že se držíme, berzo by vobrátili. Ty kostelníky já znám! Je to zbabělá sebranka.*“

Jen pro úplnost připomínám, že také na druhé straně Jizery – v Rokytnici nad Jizerou měli tamní němečtí obyvatelé do roku 1945 svůj zvláštní dialekt, který měl ke spisovné němčině velmi daleko. Zvláštnosti „*rokytnického německého dialektu*“ připomíná již nám známý Václav Durych v české knize *Krkonoše – III. vydání, Pardubice 1898*. Dle vyprávění důvěryhodného pamětníka se stávalo ještě v období první republiky, že když přijeli obchodníci z Německa za rokytnickými textilními továrníky a obchodníky uzavírat obchody, stavěli se v Pasekách u Jónů, aby pan Hynek Jón (otec nebo syn) šel přetlumočit „*rokytnickou němčinu*“ do němčiny jim srozumitelné.

Ladislav Burgert

Veškeré náklady kromě částky, kterou jsme dostali od České pojišťovny za promočený strop při pokrývání střechy, byly uhrazeny z darů věřících a přátel paseckého kostela. Vám patří srdečný dík!

Ani Svatováclavský sbor nezapomněl. S chutí studoval a provedl o pouti Mši ke cti svatého Václava od Stanislava Macha. Zpívalo se s chutí, kostel byl plný poutníků. Tentýž den vysílal Rozhlas Hradec Králové hodinový pořad o Svatováclavském sboru v Pasekách, který se zpěváky natočila redaktorka Eliška Pilařová.

K pouti však taky patří stánky s pouťovými koláči, střelnice, kde si můžeme vystřelit pouťovou růží, kolotoč a houpačky a pouťová taneční zábava. A takovou pouť máme i my v Pasekách díky pracovníkům lyžařského střediska PIZÁR, kteří v prostorech u restaurace Hermína všechno pečlivě připravují a provozují, o pouťové víkendové sobotě. Pout' u Hermíny má už svoji tradici a každým rokem přiláká mnoho dětí i dospělých. Novinkou letošní pouti byla lyžařská sedačková lanovka, která nabídla poutníkům jízdu na Vystrkov a zpátky s krásnou vyhlídkou na podzimními barvami vymalované pasecké stráně. Pout' u Hermíny má krátkou tradici, ale už velkou oblibu.

zpěvem a hudbou. V roce 1997 s hercem a básníkem Jiřím Suchým. Mirek tam samozřejmě nikdy nechyběl.

Dneska je Perliček v provozu, ale bez Mirka a paní Hlouškové je všechno jinak.

Je to jiný a jiný to nebude...., říká Mirek Zajíček, duše Perličku, které zůstaly na Perliček, paní Hlouškovou a cesty z Makova do Hořenska nezapomenutelné vzpomínky.

Anince a Mirkovi děkuje Josef Waldmann

Pasecká pouť na den svátku svatého Václava

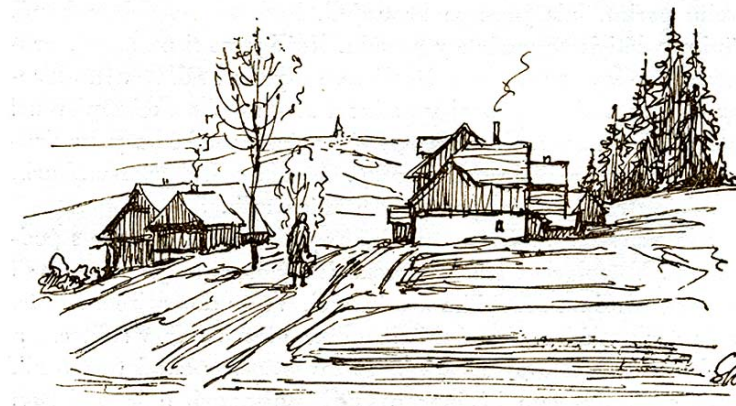
Již od roku 2000, kdy byl den svatého Václava vyhlášen státním svátkem, Dnem české státnosti, nemusíme v Pasekách oslavu našeho patrona překládat na neděli, ale svátek slavíme 28. září. Tak, jak to bývalo i za první republiky. Za černé a rudé totality, kdy sv. Václav oběma režimům vadil, došlo k tiché dohodě mezi Pasekami a Rokytnicí, která slaví svátek sv. Michaela den po našem svátku. V Pasekách se pouť slavila v neděli před Václavem, v Rokytnici v neděli po Michaeli. Tento způsob slavení pouti žije stále tam, kde lidé za těch několik let zapomněli, co slovo svátek a pouť znamená. A tak nectí ani svátek patrona, ale ani Den státnosti, nejčastěji pilně pracují.

I letos přišlo o svátku, který připadl na pátek, mnoho poutníků, aby společně oslavili největšího českého světce a zazpívali si společně svatováclavský chorál. Přišli zdaleka. Do čerstvě vymalovaného kostela. Po téměř dvou měsících přemístování lešení, malování stropu, stěn a opravách říms a zvlhlých stěn na severní straně kostela vše skončilo a zbývaly poslední dva dny před poutí. Nastal velký úklid, za který patří velký dík našim ženám, sokolkám, které přišly velice ochotně a kostel doslova naleštily.

Perliček a paní Hloušková

ve vzpomínkách Anny Metelkové a Mirka Kučery

Vzpomíná Aninka Metelková, rozená Nesvadbová, od Záměrů

Jací byli Hlouškovi?

Hlouškovi si rozuměli. Hloušek brzo zemřel a Hloušková byla dlouho sama. Jak byla stará, to nikdo nevěděl, vona nechtěla říct, kolik je jí roků, vona to tajila.

Říkalo se, že byla náladová.

Byla náladová, taky podle toho, jak jí bylo, vono jí taky někdy nebylo dobře. Strašně se bála bouřky. To když umřel Čermák vod Jírů, to vyhořela v Kasárně stodola, to tak hrom třískal strašně, Marousek vez pohřební vůz, koně se mu v Schovánkove háji splášili, když to tak ramplovalo. V hospodě byl kdosi a vona poudala, co sní, vypije, všechno mu dá zadarmo, jen ať tam vstane, že se tak bojí. Vono tam nahoře na rohu Javorníku do smrku taky uhodilo. Zrouna, když měl ten Čermák pohřeb. To byla taková vohauná bouřka.

O jedné takové bouřce a o tom, jak se paní Hloušková bála, psal ve Vzpomínce na paní Hlouškovou v Paseckém čtení (2006/4) Jaroslav Vrbenský.

Strašně se bála, ale já se nedivím, vod tý doby co tam uhodilo. Já jsem dva roky bydlela tam za hájem na Hvězdě a to si nepřej, tam je taky bouřka vohauná. Naši tam hrabali a já tam byla sama s malým d'účetem. To jsem měla kufr zbalenej, nad schodama jsem seděla, jen jsem koukala, jak se blejská, d'úče bylo malý a povídá mi: „Maminko, neboj se.“ Představ si, že ti takový malý tříletý děvče řekne, maminko, neboj se!

Byla doba, kdy mohli přijít hosté do hospody nějak vymezená? Když byla doma, hosta prý nikdy nevyhodila.

To ne, ale když takhle přišli vožralí z hospody v Mexiku, tak jim vynadala: Kde jste se vožrali, tak si taky jděte blít.

A když nebyla doma, dala na dveře cedulku se stručným oznámením: jsem u doktora, jsem v kostele, jsem u holiče a podobně.

A vona každému řekla, co si myslí. Proto ji měli rádi. Když se vdávala Maruška Kovářova, Soukupova, teda když si brala toho Melicha, tak chlapi šli z Prdku a dali jim tam na kabřinec na vokno náky rozbušky. Máma domejvala podlahu a vono vyrazilo dveře i s futrama a eště že ta nevěsta byla u ženicha ve Volešnici, kdyby byla na posteli, která byla u toho vokna, tak ta se celá rozsypala, sklo ze skříní se vysypalo. A jak je povalovej strop a v něm ta maza-nina, to všechno spadlo na zem. A barák byl prasklej, jestli to není posvád. A tak šli za Hlouškovou, kdo tam byl, a vona jim řekla, že neví. A pak jim začas přišlo na složenku 500 korun a tenkrát to byly velký peníze. Že se ti chlapi nepřiznali, ale složili se na tohle.

A jak s Hlouškovou vycházeli sousedé v Hořensku?

Hloušková jinak byla takhle dobrá susedka. Chodila taky k nám. Jednou sehnal Olda Langhamrů zajíce, přines ho, ať jim ho udělá, vona zas přišla k nám, za maminkou, pro smetanu, že potřebuje na svíčkovou, a tak právě, že jim to udála a to měli tam takový hody. Vona dobře vařila a dost táhla hosty ta kuchyně. Uměla to dochutit. Takže ti Pražáci, co byli dole u kostela na letním bytě, že hodně táhli na Prdek.

Také se říkalo, že vykládá karty.

No já jsem, abych ti praudu řekla, ani na Prdek moc nechodila, já musela doma makat a tak už nebylo kde chodit. Ale jednou jsme tam takhle seděli s partou a že nám vyloží karty, a vona mně vyložila, že mně někdo z blízkého příbuzenstva zemře, a potom maminka začala stonat a jsem takovou hrůzu měla, a tak jsem si řekla, že víckrát nechci nic dopředu vědět. Taky za války nám pletla ponožky a punčochy, měla pletací stroj tam nahoře v pokojíčku.

Když seděli hosté u stolu, kde byli Hlouškovi?

Hloušek obyčejně seděl za tím šenkem a Hloušková v kuchyni. Když byla Hloušková sama, často známému hostu řekla: „To si načepuj! To si našenkuj!“ Voni tam chodili chlapi, jak to bylo za komunismu, tak voni si to pivo přivezli sami vod Espera. Půlku piva si přivezli, narazili a čepovali. To vozili hodně,

To jo. Jednou vypravovali, to byli muzikanti až do rána, voteuřeli vokna a Jarka Kučerů troubil jak vychází slunce.

Paní Hloušková zemřela v roce 1982. Na její přání měla pohřeb z paseckého kostela a ke Koutu (na hranice obce) ji s pohřebním průvodem doprovázel její oblíbený kaplan Vítek.

A bez paní Hlouškové přestal být Prdeček Prdečkem.

Je to pravda. Na Perlíček za paní Hlouškovou chodívali zajímaví lidé ubytovaní ve Vysokém. Pasecký pamětník František Patočka uvádí básníky Antonína Sovu a Viktora Dyka, kulturního historika Čenka Zírta, s nimi přicházel malíř Jaroslav Skrbek. Jednou je prý svými historickými znalostmi udivoval Honza Pavlků, který byl z domu čp. 11 a byl pyšný na to, že se právě u nich prvně vyučovalo.

Často přicházel taky Lukáš z Vysokého.

Doktor Václav Lukáš sem taky přiváděl své hosty. Byl tu na příklad s Klausem Jürgenem a jeho žáky z mnichovské Vysoké školy umělecko-průmyslové. Všichni byli tím prostředím nadšeni. Dívky oceňovaly, že si mohly kolem natrhat květiny. To nebylo v Německu možné.

Perlíček se i po smrti paní Hlouškové těšil ze vzácné návštěvy.

Jo, to bylo za slavností, to tu byl Neumann a Medek a Bělohávek, ten taky točil pivo.

Bylo to 2. listopadu 1990. Pořadatelé Paseckých hudebních slavností požádali majitele zavřené hospody o její zapůjčení, naleštili ji a společně s hráči České filharmonie uspořádali po koncertu v kostele oslavu sedmdesátin svého šéfdirigenta Václava Neumanna. Legendární vysocký cukrář Karel Bartoníček pro něj upekl dort s notovým zápisem motivu ze Smetanovy Vltavy. Mezi gratulanty nechyběl Neumannův přítel Ivan Medek. I ten se chopil pípy a dobře se bavil, když na něho přátelé volali: „Jeden Hlas Ameriky, prosím!“

O rok později v orchestru na koncertě Paseckých hudebních slavností, který dirigoval Václav Neumann, hrál v orchestru na violoncello také Jiří Bělohávek a společně s Václavem Neumannem a Ivanem Medkem se s Pasekami loučili na Perlíčku. I pan Bělohávek, dnes šéfdirigent České filharmonie, si vyzkoušel, jak se na Perlíčku točí pivo. Podobně ještě několik dalších let si organizátoři hudebních slavností tuto kouzelnou chalupu pronajímali a vždy ji patřičně po koncertě oživovali

Dokázala udržovat v hospodě pořádek a čistotu?

Měla čisto. Jo, to měla pořádek a podlahu čistou. To jednou takhle starej Boháček si z ní dělal srandu, jak myla, vzal flašku a po podlaze jí rozlil červené víno, takhle ji zlobil. Ale taky tam chodili na generální úklid, třeba Ančka Rézlerová.

Na vykládání karet pamatuješ?

Jó, to vykládala. Z Vysokýho tam chodila círa toho, jak dělal lyže, Bartoň, vona měla chlapa ze Švédska a chtěla, než se za ním vodstěhuje, aby jí Hloušková vyložila, jak se bude mít.

Tak ještě nějakou historku, vypráví se jich hodně.

Vono se taky vše. Zvláštností taky byl otoman v šenkovně, to nikde v hospodě nebylo, na tom taky jednou spali tři, dali ještě podle židle. To by Joska Špidlenů s Boháčkem a ještě Bohouš Prajzlerů.

To byl skutečně zvláštní otoman.

A skončil v Javorníku na smetišti. Nakonec ho zachránil jako zvláštní relikvii opatruje Luboš ze Zvonice.

Co bylo s hospodou, když si paní Hloušková zlomila krček v kyčli a byla tak dlouho v nemocnici?

Když Hlouškovou vodvezli do nemocnice, už to nestálo za nic. Hospoda zauřená nebyla.

Kdo měl klíče?

To jsem měl já. To já jsem už měl klíče před tím. Já jsem tam hodně chodil.

Každý den?

No ve středu, někdy úterý středa a potom pátek, sobota, neděle. To jsem tam vostával.

A když se paní Hloušková z nemocnice vrátila?

To už hospodu nevedla.

Měla k tobě asi velkou důvěru. Tys byl takovou správnou duší Perličku, svým osobitým způsobem uměls bavit a přitahovat hosty. Ale na Prdečku pivo také točil Bohouš Prajzlerů z Melichova.

Ten tam byl nák po 68. roce. To tam říkali Na Nervovým.

Proč?

Bohouš se strašně rozčiloval, u ničeho. Ten než natočil pivo, to byl porod. To jedno pivo a cmrndal a cmrndal. A všechno muselo bejt akorát. Když dával štamprle a náhodou trochu přelil, tak to ucucoval, aby to bylo akorát.

A taky pivo potočil Joska, Bohoušův bratr.

Joska tam taky dával dohromady elektriku.

Joska byl velký romantik, miloval tento kouzelný dům pod Javorníkem. Toto místo s jedinečným pohledem na Krkonoše očarovalo snad všechny.

protože voni tyhle soukromý hospody nepodporovali za komunistů. Musel se každěj starat sám. A Hloušková to měla na užívání jako doživotí. A taky tam na ni přišla sociálka, že to je špatný, tak to museli pozavít' a udělat' tam nákej záchod, vono tam to bylo s tím záchodem nákej dost daremný. A teď to zas přestavěli, ale teď už není Prdek Prdkem.

A kdo je zásoboval potravinami?

Potraviny a maso nosil syn z Jablonce nad Nisou. A taky za války i po válce ještě prodávali u Koudelků.

Byly za války na Perličku nějaké večírky? Taneční být nesměly.

Večírky? Já ti něco řeknu. To bylo za války, to bylo na sále, to byli ti Moraváci, co d'áli ve Vilémově u Riegrů. Pozvali Adámkovu partu muzikantů, kteří se scházeli a nacvičovali v hospodě Na Kopci, sami připravili nákej kuplety a udělali večírek. Já jsem tam taky byla, byla taky Slávka Koutecká a zpívala takovej kuplet, že už ji žádnej nechce.

A konkuroval si Perliček s Esperem, hospodou v takové blízkosti?

To ne. Voni tam chodili hodně z Jablonce nad Nisou.

A kudy se tenkrát chodilo na Perliček?

To maminka vždycky šla koukat' na paulač. Vod Prdku byla pěšinka na Kazdici a u Škrabálek pod koryto a u nás, když byla stará stodola, nad stodolu a před vokny šli. Nešli cestou vokolo. Tou pěšinkou se na Prdek chodilo. Tenkrát, já nevím, dneska ty nesmíš tady chodit', tyhle pěšinky zakazujou a tenkrát každěj byl rád, když vedle baráku někdo přešel. Na Kazdici chodili pro cigarety z celejch Pasek, já vždycky hlídala, vím, že jednou šel Bohumil Petru s cigaretama, a voni nám husy nesly nad stodolou a houser tam hlídal. A jak někdo šel vokolo, tak ho chytil za kalhoty a vono to dost bolelo, von nechtyl jen kalhoty, ale i kus masa. A tak jsem musela hned letět' a housera vodchytit' a vzít', aby ten člověk moh jít' dál.

Já jsem vždycky k Hořensku vzhlížel jako k privilegované pasecké osadě. Máte první pozdrav ranního sluníčka, při podzimních a zimních inverzích nás dole hrdě přehlížíte, architekti malebnost vašich chalup moderními stavbami neponičili, chlubíte se nejnižšími popisnými čísly obce, bydlíte na nejvyšších místech Pasek a máte krásný výhled na velikány západních Krkonoš. Můžeme se divit, že se Perliček stal vyhledávanou hospodou?

Jedna Pražačka, co bývala na letním byt' v sokolovně, tá chodila každěj den koukat' za Koudelkovy na západ slunce a říkala, že každěj den je jinej západ slunce. Já jsem teda jednou jela na Příchovice, tady už bylo slunce zapadlý a tam teprv zapadalo. No ale to si neumíš představit', jakej to je pohled, na Příchovicích západ slunce. To si schválně udělej čas a jdi se tam někdy podvat', nebo aspoň za ty Koudelkovy. Když je teda hezky. Ale tam u Koudelků je to taky takový romantický.

Vzpomíná Mirek Kučera od Zajíčků

Znal jsi manžele Hlouškovy?

Hlouška jsem neznal, zemřel asi v 52. roce, znal jsem jen Marii Hlouškovou, která zůstala na Prdečku sama celkem asi 30 let.

Nebála se sama?

Bála a to hlavně bouřky, hlavně od té doby, co řádila bouřka a po Hořensku polítal i kulový blesk. V chalupě pod Prdečkem poboural schody a v hospodě shodil z poličky púllitry, za hospodou třísklo do stromu, to bylo v červnu 1960.

Tak byla asi ráda, když přišli hosté. A mohli přijít kdykoliv?

No to skoro tak jo. Taky někdy měla zavřeno, ale jako Joska Rézlerů a tí chlapi, co tam často chodili, vždycky zabouchali na vokno klackem nahoře, вона jim hodila klíče a tak si voteuřeli a už tam byli a nebo byl taky schovanej klíč nahoře pod střechou ve žlábkú, tak si voteuřeli a вона pak přišla dólu. A to jen když byli jeden, dva, tři hosti známí.

Jak dlouho mohli hosté posedět?

No, vo půlnoci byl konec, jenže chlapi přetáčeli hodiny jako že je deset nebo jedenáct. Nejdýl tam mohli vostať při bouřce. A to přinesla peřinu odshora, lehla na otoman dole a to mohli chlapi bejt'. No takoví tři, čtyři, takoví zdejší, to hráli mariáš, to cizí né.

Byla na hosty milá nebo taky bývala někdy drsnější?

To někdy když chlapi votravovali, a třeba zpívali lechtivou písničku „Žádná není taková jako paní Hloušková“, tak někdy to byla legrace a někdy taky byla rozzlobená, bejvala rozzlobená i když nezpívali, chachacha.

Přidávala se k rozprávění hostů?

Měla bílou zástěrku a seděla u kamínek na stoličce. A tam kocour u ní sedával.

Nó, někdy taky zpívala. Někdy jen koukala a měla vohromnou radost, když tam bylo mnoho lidu a vždycky vzpomínala „Jéžíš, tohle se měl dožít starej, to by bylo, to by bylo.“ Dyt' tam bylo až 40 lidu, jen v tej šenkouně. To se sedělo všude. I po kamínkách.

Řekni, co je tam tak táhlo?

To já nevím. Vona se tam hrála taky ta čamburína a potom ty záchody, to každej obdivoval, to tam byl jen takovej vytérovanej žlábek a ženský tam měly suchej záchod, v zádu tam byla taková jímka. Jednou prej přinesli vožralýho chlapa na žebříku přivázanýho, žebřík vopřeli vo Prdek a chlap visel nad tím

hnojištěm a hrozně řval.

A když tam měla tolik lidí, jak to všechno stihala?

To tam většinou někdo točil. To už bylo za mé éry. Já jsem tam byl vod 74. roku

Co se podávalo?

Pivo, akorát pivo, pivo a kafe se někdy vařilo. No a grog, ten se taky vařil. A víno, taky někdy měla nákou láhev, ale většinou jen pivo.

A nic jiného?

Vona tam nic neměla To měla cigarety, jedny startky, to koupila v konzumě nebo tady v Rejdících a pak byly sparty, to byl aplaus, chachacha!

A jak stačila sledovat, kdo co vypil?

To se d'álo čárky na tácky, to byly ty porculánový tácky. To Joska Rézlerů ten míval tři, čtyři nebo pět tácků na sebe narovnaných.

Jak hlídala peníze?

Akorát dycky přišla ráno a šla do šuflíčku zkontrolovat plat. Zelený si vzala a ostatní tam nechala

Zelený?

Zelený byly stokoruny.

V hospodě se hodně zpívalo?

A to hodně. Chodili taky harmonikáři. Chodil tam Plucha, pozděj Jára Soukupů a Joska Šírů. A taky se pořádaly kozí hody.

Piva se na Prdku asi vypilo hodně.

To se vypilo. Pivo vozil pivovar a to i v době, kdy už nikdo nebral pivo soukromě, jedině na Prdku. To se bralo 20 půlek. Když někdy došlo, tak jsme taky někdy jezdili do Vysokýho k Josífkó pro půlku.

A na zimu se bralo tak 50 až 60. Kvasnicový pivo se bralo. Vono to vydrželo tak do Vánoc a potom se to vozilo vod Espera na saních. Dycky dvě půlky se daly na saně a Javorníkem se to táhlo nahoru. V zimě by tam pivovar nedojel.

Prdek byl asi poslední soukromá hospoda. To byl Prdek a U Mikšů v Bratrouchově. Jak zemřel starej Mikeš, byl konec.

Který pivovar dovážel pivo?

To byl Jablonec. Pivovar Jablonec. To bylo jediný , co tam mohlo bejt'. Tady bylo všude jen jablonecký pivo.

A co když přišel na Prdek hladový návštěvník?

To вона už nevařila, měla tak turistickéj salám a chleba, ani párky ne. Pro potraviny chodila jednou za tejdén nebo dva tejdny do Vysokýho.

Dobytek už za tvého působení na Perlíčku asi taky neměla.

Ne, ale Hlouškovi mívali i tažnou krávu. Tam byl chlívěk. Kozy měla ještě dlouho, ale za mně už taky ne. Brambory taky sázeli, vono k tomu bylo pole tam nahoře.